

Pax ab ho-
stibus

quòd à Deo dimissus: hoc est, diuino auxilio destitutus esset. Ergo hinc pax est ab hostibus, si non nostris viribus confisi, nos ipsi defendere conemur, sed manu Dei humiliatis & contritis hostibus seruemur: vbi tamen non excluditur nostra opera, sed omnis omnium conatum ac virium nostrarum effectus soli Deo adscribitur. Impiorum vox est: Manus nostra excelsa, & non Dominus fecit hæc omnia. Contrà pij dicunt: Non manus nostra, nec gladius noster: sed, Brachium tuum Domine, &c.

Vers. 15.

Osores Domini mentirentur ei. Hoc est, Victi adularentur & adblandirentur ei: sicut solet victoribus vsueneri à victis. Hac de re vide suprà Psalm. 18. vers. 44. & Psalm. 66. vers. 3. Notandum autem est, quomodo vocet hostes Israël. Primum vocat eos inimicos, deinde tribulantes, tertio osores Dei, & quarto cum dicit: *Inimicos eorum humiliarem*, innuit eos fuisse arrogantes ac superbos. Dat ergo illis quatuor mala, quæ certè Deo placere non possunt: nempe inimicitiam erga populum etiam si peccatorem, tamen populum Dei: superbiam & fastum: oppressionem populi Dei: & impietatem maximam, qua suum & omnium creatorem odio prosequatur. Horum consideratio auget spem consequendi contra impios auxilij Dei, modò conuertamur ad Deum nostrum.

Et esset tempus eorum in seculum. Hoc est alterum bonum: nempe constans, quieta ac diuturna terra sanctæ inhabitatio. Sic Psalm. 37. dicit: Iusti autem hæreditariò possidebunt terram, & habitabunt in seculum super eam. Innuit ergo futurum, vt citò de terra illa pellantur, propterea quòd vocè suam non audiant. id quod Deut. 4. Moyses illis est minatus, dicens: Testes inuoco cælum & terram, citò perituros vos esse de terra, quam transito Iordane possessuri estis. Non habitabit in ea longo tempore, sed delebit vos Dominus, &c. Promiserat quidem Abraham, Genes. 17. quòd daturus esset ipsi ac semini eius terram Cœnaan in possessione æternam: verùm adiecerat, si seruarent pactum. Quoniam igitur in fœdere non permanferunt, rectè factum est, vt è terra illa eijcerentur, & tempus habitationis eorum decurtaretur.

Vers. vlt.

Et cibasset illum ex adipe frumenti. Hoc tertium bonum est: nempe maxima rerum necessarium copia. Per adipem frumenti & mel ex petra, terræ illius fertilitatem ex benedictione Domini datam exprimit. Lautities est, & heroum cibus, vsci adipe: id est, interiore ac pinguiore medulla frumenti. Nec id parcè ac tenaciter, sed largissimè & ad saturitatem vsque. Sic dicit: *Et de petra melle saturarem te.* Loquitur secundum conditionem eius regionis, in cuius solitudine ac saltibus mel è rupibus optimum colligitur. Sic Deut. 32. Constituit eum, inquit, super excelsam terram, vt comederet fructus agrorum, vt sugeret mel de petra, oleumque de saxo durissimo, butyrum de armento, & lac de ouibus, cum adipe agnorum & arietum filiorum Basan, & hircos, cum medulla tritici, & sanguinem vuæ biberent meracissimum. Ergo, vt famis malum est ex inobedientia & rebellione: ita copia rerum necessariorum ex eo est, si vocem Dei audiamus, inque vijs eius ambulemus. Sunt hæc bona, pax, diuturna & quieta habitatio, & rerum abundantia, terrena quidem & fluxa, verùm vitæ huic nostræ necessaria, ideoque non contemnenda Dei dona, à quo omne bonum descendit. Promittit ista populo suo Deus, si se audiat, & in vijs suis ambulent: non quòd temporarijs illum duntaxat bonis felicem velit reddere in hac vita, cum sit Deus suorum non in hoc tantum, sed & in futuro seculo: sed quòd ita velit suam declarare magnificentiam, bonitatem, & largitatem. Hoc tamen exigitur, vt terrena bona præ spiritualibus & æternis non appetamus, nec in illis conuiescamus, nec horum gratia Deo seruiamus, neque saturati Deo rebellemus, dicentes: Quis est Deus? sed cum primis regnum Dei, & iustitiam eius quæramus: certi etiam huius vitæ bona non defutura, quantum necesse est, regni Dei studiosis.

Deinde, si placet terrenæ pacis quies & commoditas: cogitemus quantum sit veræ ac sempiternæ pacis bonum. Si placet terrenæ huius habitationis inmota constantia & securitas: cogitemus quantum sit bonum cœlestis mansionis, vnde nunquam eijciemur. Si aridet terreni victus copia, cogitemus quam sit appetenda spiritalis illa alimonia, qua filij Dei, in Christum credentes, omnium suauissimè pascuntur. Hæc omnia nobis per Christum offeruntur, si illum audiamus & sequamur. Hic est enim pax nostra, Ephes. 2. in quo satanam, Mundum, peccatum & mortem vincimus: per hunc cœlestem patriam, perpetuò inhabitamus: huius carne ac sanguine multo suauius quàm frumento & melle, idque in vitam æternam, pascimur.

Joann. 6.

PSALMVS LXXXII.

PSALMVS ASAPH.

ARGVMENTVM PSALMI.

Totus hic Psalmus nihil agit aliud, quàm vt iudices & magistratus populi Dei, de iniustis & iniquis iudicijs reprehendat, ac muneris ipsorum admoneat: vt quod huius gratia in populo Dei dicuntur, re ipsa & candidè, vt par est, præstent.

Vsus Psalmi.

Credibile verò est, hunc Psalmum singulari vsu fuisse in populo Israël & ad hoc compositum, vt vel novis magistratibus ac iudicibus, vel iam iam ad iudicandum confessuris, præcineretur. Neque enim verisimile est illum sine causa factum, vel non suo loco vsurpatum. Et hodie quoque, quis dubitat plurimum conuenire, vt nostri magistratus ac iudices Ecclesiastica religione ac disciplina, vel hoc vel simili aliquo Psalmo officij sui admoneantur, quoties siue novi creantur, siue ad iudicandum conueniunt? Sunt enim ipsi homines. & si